

KLAGANDE

1. Jaktkritikerna

[REDACTED]

2. Naturskyddsföreningen Jämtland-Härjedalen, 893200-2713

[REDACTED]

3. Nordulv, 875003-6868
Box 402220
650 04 Karlstad

MOTPART

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Naturvårdsverkets beslut den 15 november 2019, dnr NV-04662-19

SAKEN

Licensjakt efter 15 järvar inom delar av Jämtlands län

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår yrkandet om inhämtande av förhandsbesked från EU-domstolen.

Förvaltningsrätten avslår överklagandena.

BAKGRUND

Naturvårdsverket har beslutat om licensjakt efter 15 järvar inom delar av Jämtlands län. Beslutet gäller under tiden den 28 november till och med den 31 december 2019. Naturvårdsverket har också förordnat att beslutet ska gälla utan hinder av att det överklagas. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

Förvaltningsrätten har den 27 november och den 3 december 2019 beslutat att avslå Jaktkritikernas, respektive Naturskyddsföreningen Jämtland-Härjedalens och Nordulvs, yrkanden om inhibition.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Jaktkritikerna yrkar att förvaltningsrätten upphäver Naturvårdsverkets beslut och avslår licensjakten. Föreningen anför bl.a. följande. Naturvårdsverket har inte tagit hänsyn till EU-domen den 10 oktober 2019 med en striktare tolkning av artikel 16.1 i art- och habitatdirektivet. Förhållandet mellan Bernkonventionen, art- och habitatdirektivet och nationell rätt bör redas ut. Beräkningarna som har gjorts är inte korrekta då hänsyn inte tagits till den illegala jakten på järv. Forskare på SLU har i en större studie kommit fram till att 60 procent av alla järvar dör av illegal jakt.

Licensjakten försvårar möjligheterna till att järven ska kunna ha en gynnsam bevarandestatus. Istället för licensjakt borde myndigheterna koncentrera sig på skyddsjakt mot de individer som visat sig ställa till problem. Vid licensjakt riskerar man skjuta bort värdefulla individer som har ett beteende som vi vill främja och som kan ha en genetisk variation som är önskvärd att sprida i populationen. Den genetiska variationen i järvpopulationen är dålig. Järven är dessutom på nedåtgående då järvföryngringarna har minskat med nära 20 procent mot förra året.

Naturvårdsverkets redogörelse för strikt kontroll är undermålig. Det anges inte hur Naturvårdsverket kontrollerar att jakten sker enligt alla regler som ställs för en strängt kontrollerad jakt. Jakt på järv bör inte tillåtas inom Natura 2000-områden, där det i bevarandeplan anges att populationen inte ska minska i antal eller utbredning annat än inom ramen av naturlig variation. Den s.k. produktionsmodellen vilar inte på vetenskaplig grund och är högst partisk.

Naturskyddsföreningen Jämtland-Härjedalen yrkar i första hand omedelbar inhibition av Naturvårdsverkets beslut och inhibition av förordnandet att beslutet gäller även om det överklagas, samt i andra hand att förvaltningsrätten upphäver beslutet. Föreningen önskar också att förvaltningsrätten ska förklara hur domstolens hantering av ärendet bedöms vara i överensstämmelse med kravet på skyndsam handläggning i jaktlagen. Föreningen anför bl.a. följande.

Beslutet strider mot jaktförordningen, EU:s art- och habitatdirektiv och miljöbalken. Licensjakten gäller en stor andel av de järvar som finns i Jämtlands län, i ett läge när det inte kan betraktas som säkerställt att järven uppnått gynnsam bevarandestatus. De data som redovisas visar inte att järven stadigvarande uppfyller gynnsam bevarandestatus, då osäkerheten i beräkningarna är betydande. Järvföryngringarna i Sverige har minskat med 16 procent jämfört med 2018. I beslutet nämns inte illegal jakt och annan dödlighet med ett ord. Naturvårdsverket redovisar inte hur detta har beaktats då detaljerade tillväxtsiffror nämns.

Det redovisas heller inte några dokumenterade data vare sig om rennäringen eller känd dödlighet eller andra omständigheter som utgör grund för licensjaktbeslutet i de tre berörda samebyarna. Naturvårdsverkets beslut är bristfälligt vad gäller redovisning och dokumentation av skadebild, andra lämpliga lösningar och data över hur samebyarna påverkas av järvförekomsten.

Dataunderlaget i den s.k. produktionsmodellen är inte officiella data på samebynivå, vilket betyder att ingen utomstående har någon insyn i beräkningarna. Produktionsmodellen har bemötts av skarp kritik från forskarhåll och det är anmärkningsvärt att Naturvårdsverket trots det väljer att endast förlita sig på dess beräkningar. Redovisningen av risken för allvarlig skada är mycket bristfällig och kravet på proportionalitet är inte uppfyllt.

Påståendet om att det inte finns andra betesområden att tillgå, som annan lämplig lösning än licensjakt, behöver styrkas på något sätt. Det saknas en ambition att hitta förslag till alternativa lösningar på de problem som kan uppkomma. Det finns också risk för att jakten som den är utformad inte kan ske under strängt kontrollerade former, t.ex. gällande besiktning av fäلت djur. Naturvårdsverket nämner inte att Sverige antagit Bernkonventionen och att järven enligt styrande dokument ska jämföras med de övriga stora rovdjuren björn, varg och lodjur, i förvaltningen.

Naturvårdsverket hävdar att licensjakt får ske även inom Natura 2000-områden där järven är en utpekad art. Enligt bevarandeplaner för områdena ska järvpopulationen inte minska i vare sig antal eller utbredning annat än inom ramen för naturlig variation. En hastig minskning genom licensjakt bör därmed anses stå i strid med bevarandemålen.

Nordulv yrkar att förvaltningsrätten upphäver Naturvårdsverkets beslut. Föreningen anför bl.a. följande. Naturvårdsverket hävdar i sitt beslut att järven har uppnått gynnsam bevarandestatus. Samtidigt anges på dess hemsida att den inte gjort det. En licensjakt är inte selektiv. 2018 fanns 124 föryngringar och 2019 hade de minskat till 104 föryngringar. Att ta ett beslut när stammen är på nedgång och dessutom inkludera fertila honor (individ och reproduceringsmöjlighet försvinner) är ett stort hot mot stammen. Gynnsam bevarandestatus riskeras.

Rovdjurstrycket i länet har redan minskat med tidigare beviljande av licensjakt, på björn och lodjur, samt skyddsjakt. Det är inte visat att hänsyn till den illegala jakten tagits i Naturvårdsverkets beräkningar. Det är märkligt att Naturvårdsverket beviljar licensjakt på 15 järvar i Jämtland två år efter att länsstyrelsen där förlorade sin rätt att besluta om skyddsjakt på järv då Naturvårdsverket ansåg att ett jaktuttag på 13 järvar var för högt. Föreningen kräver ett förhandsbesked från EU i ärendet, då järven är en rödlistad art samt att familjegrupperna har minskat 16 procent i Sverige.

Naturvårdsverket vidhåller att det finns förutsättningar för licensjakt efter järv i enlighet med vad som anges i beslutet och tillägger bl.a. följande. Eftersom järven inte omfattas av artikel 16.1 e i art- och habitatdirektivet får en eventuell skärpning av EU-rätten rörande den artikeln ingen direkt effekt på jakten. Naturvårdsverket har tagit hänsyn till omfattningen av illegal jakt i beräkningen av möjligt uttag ur populationen. Den beräknade årliga genomsnittliga tillväxten på 4,6 procent baseras på den observerade överlevnaden bland järvarna och inkluderar alla kända och okända dödsorsaker, inkluderat illegal jakt.

Allvarlig skada är ett begrepp som inte används inom licensjakt. Istället handlar det om att långsiktigt arbeta för att få ner skadorna som en aktuell art orsakar för berörda samebyar. Den s.k. produktionsmodellen bygger på bästa tillgängliga data för beräkning av produktionsbortfall för rennäringen orsakad av rovdjur. I modellen tas hänsyn till årsvisa variationer som väder och betestillgång som kan påverka renhjordens produktion och överlevnad. I modellen införs även känd dödlighet som slaktuttag, trafik och tågolyckor etc.

Licensjakt är ett viktigt instrument för att omfördela en rovdjurspopulation från ett område med höga skadenivåer till områden med låga skadenivåer.

Naturvårdsverket har resonerat kring andra lämpliga lösningar men populationsreglerande jakt är den åtgärd som behövs för att minska skadorna i förhållande till toleransnivåmålet samt för att underlätta tamdjurshållning i de tre berörda samebyarna. Rennäringens särskilda förutsättningar gör att andra lämpliga lösningar än jakt kan vara svåra att finna (HFD 2018 ref. 7).

Beslutet är behäftat med flera krav kring hanteringen av fällda djur. Högsta förvaltningsdomstolen har ansett att liknande villkor som uppställs i beslutet har säkerställt att licensjakt på varg skedde under strängt kontrollerade förhållanden (HFD 2016 ref. 89). Det är inte en förutsättning för licensjakt på järv att föreskrifter tagits fram kring detta. Detta är endast en förutsättning för att en delegering av licensjakt till länsstyrelserna ska kunna ske.

Det krävs inte Natura 2000-tillstånd för jakten. Jakten bedöms inte försvåra upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för arten och kan därför inte anses utgöra en störning som på ett betydande sätt försvårar bevarandet av arten i området eller påverkar miljön i ett Natura 2000-område.

RÄTTSLIG REGLERING M.M.

Av 3 § första stycket jaktlagen (1987:259) framgår att järv och annat vilt är fredat och får jagas endast om detta följer av jaktlagen eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen.

Enligt 23 c § jaktförordningen (1987:905) får licensjakt efter bl.a. järv ske under förutsättning att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Av 23 d § framgår att om det finns förutsättningar enligt 23 c § och något annat inte följer av 24 a §, får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter järv. Ett beslut om jakt får utformas och förenas med villkor som är ändamålsenliga med hänsyn till de olägenheter som förekomsten av täta rovdjurspopulationer orsakar.

Vissa av jaktlagstiftningens bestämmelser genomför eller motsvarar artiklar i direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet). Enligt artikel 11 i direktivet ska medlemsstaterna övervaka bevarandestatusen hos de livsmiljöer och de arter som avses i artikel 2 och särskilt ta hänsyn till prioriterade livsmiljötyper och prioriterade arter. Järv är enligt artikel 1 h) och bilaga 2 a en prioriterad art av gemenskapsintresse vars bevarande kräver att särskilda bevarandeområden utses. Järven tillhör dock inte en av de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a till direktivet och som därigenom ska omfattas av det strikta skyddssystem som anges i artikel 12 med undantag i artikel 16.

Enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i s.k. Natura 2000-områden.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Inledande avgränsning av prövningen

Frågan om inhibition

Naturvårdsverket har förordnat att licensjaktbeslutet ska gälla utan hinder av att det överklagas. Förvaltningsrätten har efter yrkanden från Jaktkritikerna, respektive Naturskyddsföreningen Jämtland-Härjedalen och Nordulv, beslutat att inte inhibera beslutet. Förvaltningsrättens första beslut har överkla-

gats, varefter Kammarrätten i Sundsvall, följt av Högsta förvaltningsdomstolen, har beslutat att inte meddela prövningstillstånd. Förvaltningsrätten beslutar nu att ta upp målet till omedelbart avgörande. Naturskyddsföreningens på nytt framställda yrkande om inhibition medför därmed inte någon vidare åtgärd.

Handläggning av målet

Naturskyddsföreningen Jämtland-Härjedalen har ifrågasatt att förvaltningsrättens handläggning av målet uppfyller kravet på skyndsamhet i jaktlagen. Förvaltningsrätten anser sig ha handlagt målet, utifrån dess förutsättningar, så skyndsamt som varit möjligt.

Natura 2000

Naturskyddsföreningen Jämtland-Härjedalen och Jaktkritikerna har gjort gällande att den beslutade licensjakten inte bör få ske inom Natura 2000-områden, där järven är en utpekad art. Naturvårdsverket har bedömt att det inte krävs Natura 2000-tillstånd för jakten och att det inte finns något som särskilt begränsar jakten på järv i aktuella områden.

Förvaltningsrätten kan konstatera att det av bevarandeplaner för tre av områdena framgår att möjligheten till jakt efter järv har reglerats som en bevarandeåtgärd, med angivande av att arten endast får jagas om det uttryckligen är tillåtet enligt jaktlagstiftningen. I bevarandeplanen för det fjärde området anges som bevarandesyfte att utpekade arter ska upprätthållas i gynnsam bevarandestatus och för bl.a. järv anges att den ska kunna fortleva i livskraftiga bestånd. Gällande jakt uppställs inga särskilda begränsningar, så länge de naturvärden som legat till grund för utpekandet av området inte riskerar att skadas.

Förvaltningsrätten anser att bevarandeplanernas utformning förebygger ett behov av tillståndsprövning och Natura 2000-tillstånd för sådan jakt som

har beslutats. Enligt förvaltningsrättens bedömning innebär områdenas status inte något hinder i sig mot jakten, under förutsättning att den uppfyller kraven i jaktlagstiftningen. Denna fråga tar förvaltningsrätten ställning till senare i prövningen.

Frågan om förhandsavgörande från EU-domstolen

Nordulv har begärt ett förhandsbesked från EU i ärendet. Begäran får förstås som avseende ett förhandsavgörande från EU-domstolen. Förvaltningsrätten anser inte att det i målet har framkommit skäl att inhämta ett sådant förhandsavgörande. Yrkandet om inhämtande av förhandsbesked ska därför avslås.

Frågan i målet

Frågan i målet är om Naturvårdsverket har visat att kraven för att fatta beslut om licensjakt efter 15 järvar är uppfyllda. Detta innebär att förvaltningsrätten har att pröva om det finns någon annan lämplig lösning, om jakten försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, om jakten är lämplig med hänsyn till stammens storlek och sammansättning och om den sker under strängt kontrollerade förhållanden samt selektivt.

Syftet med den beslutade jakten och annan lämplig lösning

Till skillnad från när det är fråga om skyddsjakt så finns det varken i 23 c § jaktförordningen eller i art- och habitatdirektivet något särskilt syfte angivet som ska vara uppfyllt för att ett beslut om licensjakt ska kunna meddelas. För att det ska vara möjligt att göra en bedömning av om det finns någon annan lämplig lösning måste det emellertid finnas ett syfte med licensjakten. Det får anses ligga inom en överprövande domstols kompetens att göra en prövning av om det syfte som beslutsmyndigheten har angett är acceptabelt i sig (HFD 2016 ref. 89).

Av det överklagade beslutet framgår att Naturvårdsverkets syfte med licensjakten är att minska skadorna på rennäringen i tre berörda samebyar i förhållande till den av riksdagen fastställda toleransnivån. Naturvårdsverket har också angett att beslutet kan bidra till att uppfylla riksdagens övergripande och långsiktiga mål för rovdjurspolitiken, samt Naturvårdsverkets förvaltningsplan för järv. Förekomsten av järv minskas i områden där den är som tätast, samtidigt som den möjliggör utbredning i andra områden. Den beräknade järvpopulationen i Jämtlands län motsvarar 41 procent av den nationella populationen och resultatet från 2019 års inventering visar att 2/3 av föryngringarna i länet berör de tre samebyarna.

Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta uppgifterna om att skadenivåerna är på en högre nivå än den fastställda toleransnivån i de berörda samebyarna och att det aktuella området är där järvpopulationen är som tätast. Naturvårdsverkets syften med licensjakten kan, enligt förvaltningsrättens mening, därmed i sig godtas. Förvaltningsrätten bedömer också att den beslutade jakten kan förväntas uppnå de angivna syftena och på så sätt kan anses ändamålsenlig. Frågan blir då om det finns någon annan lämplig lösning.

Naturvårdsverket har redogjort för alternativa lösningar, i form av flytt av renar, inhängning och bevakning, men bedömt att dessa inte är lämpliga för att minska skadorna och underlätta tamdjurshållningen i de berörda samebyarna. Det finns inga järvfria kalvningsland att tillgå. Det är inte praktiskt möjligt att hägna in och underhålla så stora områden som krävs och inhägnader medför ökad sjukdomsrisk och orimliga effekter för fjällandskapet. Bevakning/skrämsel har begränsad, om ens någon, effekt till kostnad av stora arbetsinsatser och det är nästintill omöjligt att överblicka så stora områden.

De klagande föreningarna anser inte att Naturvårdsverkets bedömning kan godtas. Jaktkritikerna föreslår alternativet skydds jakt istället för licensjakt

och Naturskyddsföreningen Jämtland-Härjedalen har ifrågasatt Naturvårdsverkets uppgifter.

Förvaltningsrätten anser att Naturvårdsverket enligt ovan har visat att det inte finns någon annan lämplig lösning än licensjakt, mot bakgrund av järvförekomsten i området och rennäringens speciella förutsättningar. Andra lösningar förefaller inte rimliga och kan heller inte förväntas ha tillräckligt effektiva verkningar i förhållande till syftet med jakten. Förvaltningsrätten anser inte att skyddsjakt är en alternativ lösning, då syftet med sådan jakt är ett annat än det nu aktuella långsiktigt strategiska syftet. Förvaltningsrätten anser heller inte att det finns skäl att ifrågasätta Naturvårdsverkets uppgifter om samebyarnas förhållanden och renskötselns speciella förutsättningar. Högsta förvaltningsdomstolen har också i dom uttalat att rennäringens särskilda förutsättningar gör att andra lämpliga lösningar än jakt kan vara svåra att finna (HFD 2018 ref 7). Det finns därmed ingen annan lämplig lösning än licensjakt.

Upprätthållande av gynnsam bevarandestatus

Licensjakt får inte beviljas enligt jaktförordningen om jakten försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arten i dess naturliga utbredningsområde.

Naturvårdsverket har bedömt att den beslutade licensjakten omfattande 15 järvar inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för arten. Referensvärdet på för järv på nationell nivå i Sverige är 600 individer. Inventeringsresultatet för 2019 visar att järvpopulationen på nationell nivå har ökat och uppgår till 679 vuxna järvar. Järv har därmed nått gynnsam bevarandestatus. Den beräknade årliga genomsnittliga tillväxten är 4,6 procent, baserat på observerad överlevnad efter dödsorsaker inkluderande bl.a. illegal jakt. Ett uttag på 15 järvar i licensjakt motsvarar 2,2 procent av den

beräknade populationen och förväntad omfattning av skyddsjakt uppgår till samma siffra. Det totala förväntade uttaget vid legal jakt uppgår därmed till 4,4 procent och ligger således under den förväntade tillväxten i populationen.

De klagande föreningarna har ifrågasatt Naturvårdsverkets bedömning och hänvisat till bl.a. osäkerheten i beräkningarna, oklarheter gällande illegal jakt och att järvföryngringarna i landet har minskat sedan 2018.

Förvaltningsrätten bedömer i likhet med Naturvårdsverket att den svenska järvstammen får anses ha uppnått en gynnsam bevarandestatus, då den enligt senaste inventeringen ligger tydligt över referensvärdet. Den beslutade licensjakten reducerar stammen med 2,2 procent, vilket tillsammans med förväntad skyddsjakt ligger under populationens förväntade tillväxt. Förvaltningsrätten anser att det även med beaktande av att viss osäkerhet alltid finns vid denna typ av beräkningar får anses stå klart att jaktuttaget lämnar en tillräcklig marginal ned till referensvärdet på nationell nivå. Denna bedömning ändras inte av de klagandes ifrågasättande av den hänsyn som tagits till illegal jakt eller uppgifterna om minskningen av antalet föryngringar. Gällande föryngringarna framgår av den senaste inventeringsrapporten att ett 3-årigt genomsnitt på antalet föryngringar används för att ge ett mer korrekt mått på populationsstorleken, då ett specifikt år med dålig eller god reproduktionsframgång inte nödvändigtvis motsvarar en nedgång eller uppgång i den vuxna populationen. Minskningen av antalet svenska föryngringar 2019 ger därmed, enligt förvaltningsrättens bedömning, inte skäl att ifrågasätta att den svenska järvpopulationen totalt sett har ökat.

Det kan vidare konstateras att järvstammens naturliga utbredningsområde sannolikt inte kommer att minska inom en överskådlig framtid och att det finns en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer ska bibehållas

på lång sikt. Förvaltningsrätten bedömer därmed att den beslutade licensjakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos järvens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Lämplighet med hänsyn till stammens storlek och sammansättning

En licensjakt måste vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning. Detta ska enligt Högsta förvaltningsdomstolen förstås som ett krav på att jakten sker i begränsad omfattning och avser en begränsad mängd för att vara tillåten. En förutsättning för att ett jaktuttag ska anses vara i begränsad omfattning och i begränsad mängd är, i en situation som den förevarande, att uttaget inte försämrar den gynnsamma bevarandestatusen hos den svenska stammen (HFD 2016 ref. 89).

Naturvårdsverket anser att den beslutade licensjakten omfattande 15 järvar, motsvarande 2,2 procent av populationen, är av begränsad omfattning samtidigt som den förväntas ha en effekt i förhållande till syftet med jakten. Det totala förväntade uttaget vid legal jakt uppgår till 4,4 procent och ligger under den förväntade tillväxten i populationen på 4,6 procent. Ett selektivt uttag ur järvstammen, inom ett område där populationen är som tätast, medför också att behovet av skyddsjakt troligen kommer att minska.

Förvaltningsrätten har redan bedömt att den svenska järvstammen får anses ha uppnått en gynnsam bevarandestatus och att upprätthållandet av denna inte försvåras av den beslutade licensjakten. Förvaltningsrätten finner heller inte att det framkommit någon särskild risk, kopplad till genetisk sårbarhet eller annat, som ger stöd för att den beslutade licensjakten på annat sätt riskerar stammens sammansättning. Den beslutade jakten uppfyller således kravet på att vara lämplig med hänsyn till järvstammens storlek och sammansättning.

Selektiv jakt under strängt kontrollerade förhållanden

En ytterligare förutsättning för att licensjakt ska få beslutas enligt jaktförordningen är att jakten bedrivs selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Enligt Högsta förvaltningsdomstolen måste kravet på strängt kontrollerade förhållanden innebära att villkoren för jakt är tydliga främst vad gäller de individer eller grupper av individer som får jagas, var detta får ske, under vilka tider och till vilket antal. Det måste finnas effektiva rutiner som förhindrar jakt i strid med villkoren och kraven på ansvariga myndigheter att kontrollera jakten måste ställas högt. Gällande kravet på selektivitet måste detta innebära att jakten ska vara inriktad mot vissa individer eller grupper av individer som tillhör en viss art, eller undanta vissa individer eller vissa grupper av individer som tillhör arten. Urvalet måste ske med eftersträvat syfte att inte försämra den gynnsamma bevarandestatusen hos den aktuella populationen (HFD 2016 ref 89).

Det överklagade beslutet innehåller tidsmässiga och geografiska avgränsningar. Beslutet innehåller också krav på skyndsam rapportering av fällda eller påskjutna djur, kontinuerlig kontroll av hur många järvar som återstår av tilldelningen och krav gällande bl.a. besiktning av skottplats/fallplats och fällda djur. Förvaltningsrätten anser att kraven är tillräckligt tydliga och innebär att det finns effektiva rutiner för att förhindra och kontrollera att jakten inte sker i strid med villkoren. Beslutet uppfyller därmed, enligt förvaltningsrättens bedömning, kravet på att jakten ska ske under strängt kontrollerade förhållanden.

Jakten har förlagts till det län och den del av länet där järvstammen är tätast. Naturvårdsverket har bedömt att en licensjakt inom ett begränsat område med hög koncentration av järv och problem med skador på rennäringen är

selektiv. Förvaltningsrätten har redan bedömt att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för järven och anser att det utifrån avgränsningen av området och antal djur som omfattas av beslutet kan bedömas att även kravet på selektivitet är uppfyllt.

Slutsats

Förvaltningsrätten bedömer sammanfattningsvis att Naturvårdsverket har visat att kraven för att fatta beslut om licensjakt efter 15 järvar i Jämtlands län är uppfyllda. Med beaktande av att rätten ovan funnit jakten lämplig med hänsyn till stammens storlek och sammansättning samt att den uppfyller kraven på selektivitet och strängt kontrollerade förhållanden står den i rimlig proportion till de syften som motiverat jakten.

Överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Överklagandet ska ges in till Förvaltningsrätten i Luleå men vara ställt till Kammarrätten i Sundsvall. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

[Redacted signature]

[Redacted name]

rådman

I avgörandet har även nämndemännen [Redacted] och [Redacted] deltagit.

[Redacted] har föredragit målet.

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

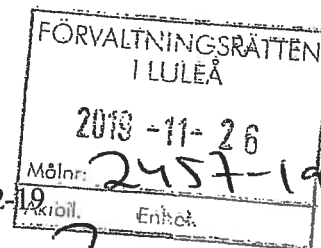
Bill.

1(16)

Tel: [REDACTED]
[REDACTED]@naturvardsverket.se

BESLUT
2019-11-15

Ärendenr:
NV-04662-19

Beslut om licensjakt efter järv i Jämtlands län 2019

Beslut

Naturvårdsverket beslutar om licensjakt efter 15 järvar inom delar av Jämtlands län.

Naturvårdsverket beslutar att detta beslut ska gälla utan hinder av att det överklagas. Hur beslutet kan överklagas, se bilaga 1.

Villkor

När får jakten bedrivas?

Naturvårdsverkets beslut gäller under tiden den 28 november 2019 till och med den 31 december 2019.

Jakt på järv får bedrivas från och med en timme före solens uppgång till och med en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Var får licensjakten bedrivas?

Licensjakten får endast bedrivas inom nedan beskrivna område. Karta över området, se bilaga 2.

Jakten får bedrivas inom den del av Jämtlands län som ligger Norr om väg 84 och väg 315, Väster om väg 316 och väg 321 och Söder om väg E14. Området utgörs i huvudsak av Tåssåsens, Mittådalens och Handölsdalens samebyars åretruntmarker.

Vilka djur får fällas?

Totalt får maximalt 15 järvar fällas, alla järvar oavsett kön och ålder får fällas med stöd av detta beslut.

Information om kvarvarande tilldelning finns tillgänglig via Länsstyrelsen i Jämtlands län telefonsvarare för rovdjursjakt på telefonnummer **010-225 30 70**.

Vem får jaga järv?

Alla som jagar järv med stöd av detta licensjaktbeslut ska vara anmälda som järvjägare i jaktkortsregistret.

Person med jakträtt i områden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i jakt efter järv på det jaktområde där vederbörande har jakträtt, under förutsättning att jakträtten omfattar jakt efter järv.

Jägarens ansvar

Var och en som jagar järv är skyldig att känna till detta beslut i sin helhet. Den som jagar järv ska också hålla sig informerad om hur många järvar som återstår av tilldelningen. Detta ska ske minst en gång i timmen. Den som jagar järv sedan jakten avlysts kan komma att dömas till ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott.

Jaktmedel och jaktmetoder

I Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) anges vilka vapen och kulpatroner som får användas vid jakt efter järv.

Jakten får bedrivas med hjälp av hund. Maximalt två (2) hundar får släppas samtidigt efter en och samma järv. Det är inte tillåtet att byta hundar vid jakt efter en och samma järv under en och samma dag.

Jaktledarens ansvar

Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare är utsedd vid varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är den enskilda jägaren jaktledare.

1. Jaktledaren ska före jaktens början informera samtliga jakttagare om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser, otillåtna skjutriktningar, gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande. Jaktledaren ska vidare informera om skyldigheten att inneha vapenlicens och giltigt statligt jaktkort.
2. Jaktledaren ska informera skytten om dennes ansvar att rapportera fälld järv till Länsstyrelsen i Jämtlands län.
3. Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen där skyddsjakten bedrivs.
4. Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen.
5. Ansvarig jaktledare svarar för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för jakten följs.
6. Jaktledaren ska informera varje jakttagare om att vederbörande bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att han/hon årligen före jakten bör ha förvärvat sig om att vapnet är inskjutet och att vederbörande har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter järv.

7. Jaktledaren ska uppmana jakttagarna att endast skjuta med stöd och att endast skjuta rena sidoskott mot stillastående järvar.

Anmälan om fälld eller påskjuten järv

Skytten ska snarast och senast inom en timme från det att en järv fällts eller påskjutits anmäla detta till Länsstyrelsen i Jämtlands rovdjurstelefon. Länsstyrelsen i Jämtland avlyser jakten om tillåtet antal järvar fällts eller påskjutits innan jakttiden löpt ut.

Påskjutning definieras i detta beslut enligt följande: *Skott har avlossats mot och med avsikt att fälla järv och det har inte konstaterats att järven har fällts.*

Anmälan ska ske till Länsstyrelsen i Jämtlands län rovdjurstelefon med telefonnummer **010-225 30 40** och ska innehålla följande:

1. Namn, adress och telefonnummer till skytten;
2. Namn, adress och telefonnummer till ansvarig jaktledare;
3. När järven fällts eller påskjutits (datum och klockslag);
4. Var järven fällts (jaktområde enligt detta beslut samt koordinater eller plats som går att återfinna på karta 1:100 000);
5. Djurets kön och ålder, om det är möjligt att fastställa;
6. Vilket jaktsätt som användes.

I samband med anmälan om fällt djur informerar Länsstyrelsen i Jämtland om hur det ska förfaras med det fällda djuret. Länsstyrelsens besiktningsman kontaktar skytten angående tidpunkt och plats för besiktningen.

Platsundersökning och eftersök av påskjuten järv

Den som påskjutit järv ansvarar för att eftersök genomförs om platsundersökningen eller andra omständigheter visar på att den påskjutna järven är skadad. Eftersök ska genomföras tills dess:

- a) djuret påträffas dött
- b) djuret påträffas skadat och avlivats
- c) kulan från det avlossade skottet anträffas på en plats som utesluter att djuret skadats, eller
- d) djuret kan inte anträffas

Länsstyrelsens förordnade besiktningsmän dokumenterar skriftligt hur platsundersökning och eftersök genomförts då djur påskjutits. Skytten ska till länsstyrelsens besiktningsman redovisa hur platsundersökning och/eller eftersök genomförts. Skytten ska uppvisa skottplatsen för länsstyrelsens besiktningsman och tillsammans med besiktningsmannen och den som påskjutit järven genomföra en fältkontroll och följa upp vad som skett efter skott. Skytten ska tillsammans med besiktningsmannen dokumentera platsundersökning och eftersök på blankett *Rovdjur fälld under licensjakt*. Länsstyrelsen beslutar om den påskjutna järven ska avräknas från kvoten eller ej. Påskjuten järv avräknas såvida det inte har påvisats genom fältkontrollen att djuret är oskadat.

Besiktning samt hantering av fälld järv

Om besiktningsmannen så begär ska skottplats/fallplats omgående uppvisas. Om skytten på besiktningsmannens begäran inte uppvisar skottplats/fallplats eller om denna inte kan återfinnas eller om skytten vägrar att visa djurkroppen eller lämna ifrån sig alla proverna tillfaller hela järven, eller värdet av detsamma, staten.

Skinnet av den fällda järven tillfaller jakträttshavaren. Detta gäller under förutsättning att ovan nämnda uppgifter har rapporterats, att samtliga prover har insamlats samt att jakten i övrigt har skett i överensstämmelse med jaktlagstiftning och villkoren i detta beslut. Jakträttshavaren får överlåta en fälld järv till annan person.

Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för länsstyrelsens besiktningsman. Flådd kropp, inklusive huvud, sänds till Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) genom besiktningsmannens försorg. Kroppen ska om möjligt inte frysas och inre organ får inte tas ur. Del av skinn som är eller kan misstänkas vara angripet av skabb ska också insändas. Delarna skickas i två försändelser där hudprovet skickas separat och övriga delar skickas tillsammans. I varje försändelse bifogas en kopia av blanketten *Besiktning, provtagning och märkning av fälld järv*, som sänds omgående till SVA.

Vidare märker besiktningsmannen järvskinnet med transponder vid sidan av flåsnittet vid buk eller bröst. Jakträttshavaren kan återfå kraniet mot en avgift. Önskar jakträttshavaren att få tillbaka kraniet ska det särskilt anges på blanketten *Besiktning, provtagning och märkning av fälld järv*. Kraniet märks med mikrochip av SVA.

Om det fällda djuret misstänks vara angripet av sjukdom eller om jakträttsinnehavaren inte vill behålla skinnet så ska besiktningsmannen sända hela djuret till SVA.

Järv som fälls efter avlysning tillfaller alltid staten och omhändertas av Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Bakgrund

Riksdagen beslutade den 10 december 2013 om *En hållbar rovdjurspolitik* (prop. 2012/13:191). Där slår regeringen fast att det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv, lodjur och kungsrör i Sverige ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas (Prop. 2012/13:191 s. 1).

Den bärande tanken med rovdjursförvaltningen i renskötselområdet är att skadorna för renskötseln ska begränsas så att de hamnar under den av riksdagen antagna toleransnivån. Toleransnivån för skador på ren orsakade av stora rovdjur anges till maximalt 10 procent räknat på samebyns faktiska renantal. Vad gäller järv fastslås att en begränsning av järvstammen bör kunna ske i de områden som är mest skadeutsatta och där det förväntas göra störst nytta för rennäringen.

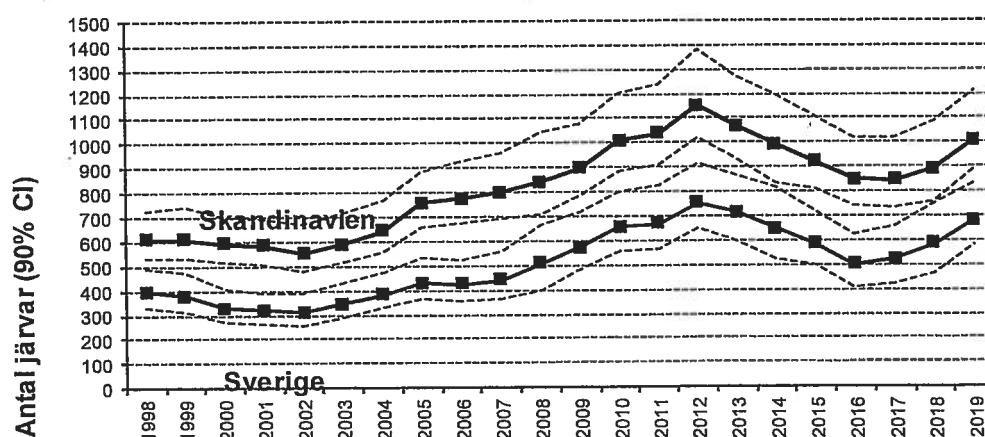
Renskötseområdet kalvningsland under kalvningsperioden ges som exempel på sådana områden (Prop. 2012/13:191 s. 66 ff.).

Naturvårdsverket har utarbetat en nationell förvaltningsplan för järv. Av förvaltningsplanen framgår bland annat följande. Populationsreglerande jakt i syfte att reglera stammens täthet, storlek och tillväxt är en komponent i förvaltningen av stora rovdjur. Jakten kan bidra till att minska konflikterna mellan järv och människa i de regioner där järvens förekomst är tät och på så sätt medverka till att acceptansen för jerven som art i den svenska faunan bibehålls och att förtroendet för den beslutade rovdjurspolitiken ökar. Jakten kan reglera jervstammens numerär, täthet, utbredning och/eller tillväxt i olika delar av landet i syfte att nå uppsatta mål för antal och utbredning.

Beståndsutveckling¹

Järv inventeras årligen från den 1 februari till den 31 juli. Inventeringsresultatet och populationsuppskattningen för järv för år 2019 fastställdes den 1 november. Det uppskattade antalet järvar 2019 baseras på de kvalitetssäkrade föryngringarna i Skandinavien år 2017-2019. Antalet järvar i Skandinavien uppskattas till 1011 vuxna järvar som är ett år eller äldre (95 % CI = 869-1268, **figur 1**). Av dessa återfinns uppskattningsvis 332 vuxna järvar (95 % CI = 273-427) i den norska delen av järvpopulationen. Den svenska delen av populationen uppskattas till 679 vuxna järvar (95 % CI = 565-891) varav 278 (95 % CI = 198-411) i Jämtlands län. Den beräknade järvpopulationen i Jämtlands län motsvarar 41 % av den nationella populationen. Resultatet från 2019 års inventering visar att 2/3 av föryngringarna i Jämtlands län berör Tåssåsens, Mittådalens och Handöldalens samebyar.

Årets populationsuppskattning är högre än fjolåret för Skandinavien som helhet (**figur 1**). I den norska delen av populationen har antalet ökat med 7 %, och i den svenska har den ökat med 16 % jämfört med 2018. Tidigare beräkningar av tillväxten inom järvpopulationen har visat på ett medelvärde på 4,6 % årlig ökning.

¹ Beståndsstatus för stora rovdjur i Skandinavien. 3-2019. Höglund, L., Mattisson, J. & Tovmo, M. ISBN 978-82-426-3475-7

Figur 1 Utvecklingen av den Skandinaviska järvpopulationen enligt populationsuppskattning under perioden 1998–2019.

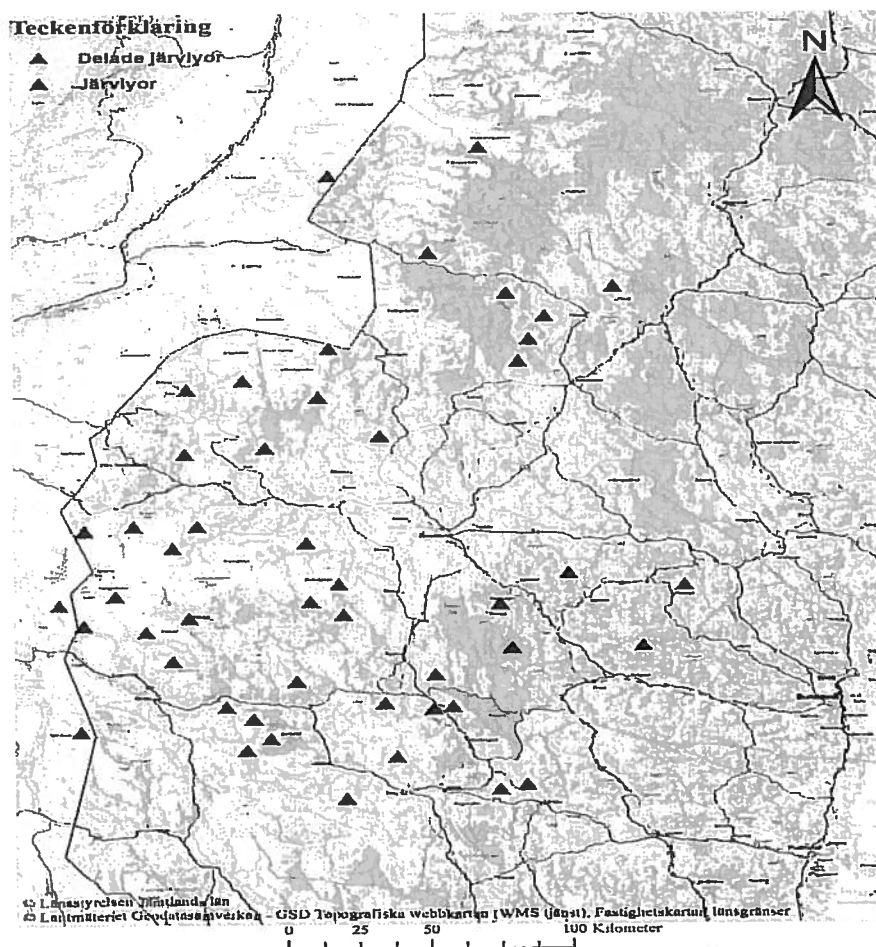

Bild utvisande järvföryngringar i Jämtlands län 2019². Röda trianglar representerar föryngringar delade med annat län eller land.

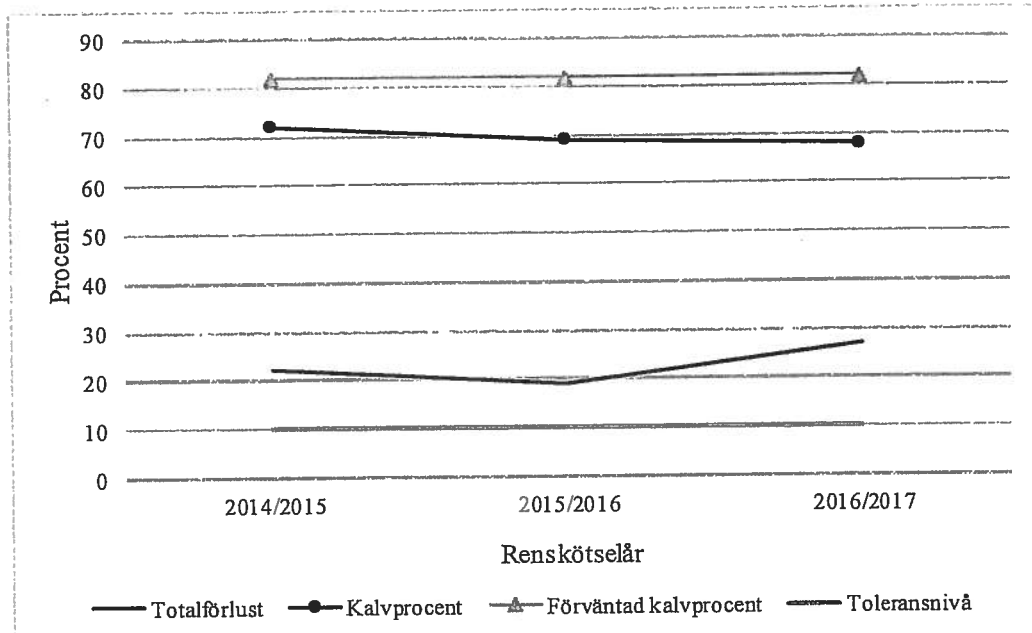
I Länsstyrelsen i Jämtlands läns inventeringsrapport³ framgår att Mittådalens, Tåssåsens och Handölsdalens samebyar tillsammans berörs av 29 järvföryngringar varav 15 föryngringar i anslutning till kalvningslanden.

Produktionsmodellen

Den av Sametinget framtagna modellen för beräkning av rovdjursförlust, som Sametinget tillsammans med berörda länsstyrelser och Naturvårdsverket fastställt ska ligga till grund för beräkning av förlust av renar pga. rovdjur, är under införande och används fullt ut av Tåssåsens sameby (se Figur 2). Där går att utläsa att totalförlusten till rovdjur inom samebyn årligen ligger mellan

^{2,3} Ur Länsstyrelsen i Jämtlands inventeringsrapport 2018–2019, länsstyrelsens dnr 511-7367-2019.

20-30 % att jämföra med riksdagens fastställda toleransnivå om max 10 % förlust till rovdjur. Kalvöverlevnaden från födsel fram till märkning är 10-14 % lägre än förväntat. Motsvarande resultat av modellen kan förväntas inom angränsade byarna Mittådalen och Handölsdalen som har likartad miljö och rovdjursförekomst. Samebyarna berörs av 27% av de föryngringar som hittades under 2019 års inventering (29 av 104).

Figur 2 Utvisande kalvförlust samt total förlust för Tåssåsens sameby.

Samråd

Den 4 november 2019 genomfördes samråd med de fem nordligaste länsstyrelserna samt Sametinget där Naturvårdsverket informerade om planerna att besluta om en begränsad licensjakt förlagd till renbetesområden inom Jämtlands län. Länsstyrelserna och Sametinget var positivt inställda till Naturvårdsverkets initiativ att införa en begränsad licensjakt inom det område som järvpopulationen är som tätast och orsakar störst skada för rennäringen. Det fanns en samsyn kring att förlägga jakten till Jämtlands län. Problematiken kring att ha besiktningsmän i tjänst under julhelgen lyftes men förståelse fanns för behovet att utsträcka jakten över julhelgen för att säkerställa tillräckligt med tid för att verkställa beslutet.

Den 13 november genomfördes samråd med Nationella rovdjursrådet och reaktionerna från rådet var i huvudsak positiva. Bland annat framfördes att Naturvårdsverket genom licensjakt visar att myndigheterna följer den beslutade rovdjurspolitiken och genomför en aktiv förvaltning. Även vikten av att jakten följs upp lyftes för att se om syftet uppnås och för att säkerställa en långsiktig adaptiv förvaltning. Det framfördes även att andra skadeförebyggande åtgärder än jakt borde främjas och utvecklas och att detta hade varit att föredra istället för licensjakt.

Skäl

Aktuella bestämmelser

Av 23 c § jaktförordningen (1987:905) framgår att förutsättningen för att licensjakt efter björn, varg, järv och lo ska kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Av 23 d § samma förordning följer att om det finns förutsättningar enligt 23 c § och något annat inte följer av 24 a §, får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter järv. Ett beslut om jakt enligt första stycket får utformas och förenas med villkor som är ändamålsenliga med hänsyn till de olägenheter som förekomsten av täta rovdjurspopulationer orsakar.

Med stöd av 59 § jaktförordningen får Naturvårdsverket besluta att ett beslut gäller utan hinder av att det överklagas.

Om en obestämd krets ska delges ett beslut får det enligt 49 § delgivningslagen (2010:1932) ske genom kungörelsedelgivning.

Övriga regelverk som påverkar skyddet av järv

Järv är till skillnad från björn, varg och lo inte strikt skyddad enligt artikel 12 i art- och habitatdirektivet⁴. Den omfattas dock liksom dessa rovdjur av Konventionen om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö⁵ och hanteras därför på samma sätt som övriga nämnda rovdjur i svensk rätt. Detta skydd innebär ett förbud mot att avsiktligt fånga, döda eller störa arten. Undantagen från detta skydd kan i svensk rätt göras bland annat med stöd av bestämmelserna om licensjakt i jaktförordningen.

Syftet med licensjakten

I 23 c § jaktförordningen föreskrivs inte uttryckligen att det måste anges något särskilt syfte för att besluta om licensjakt. Högsta förvaltningsdomstolen har i avgörande rörande licensjakt på varg uttalat att även om ett uttryckligt syfte rörande licensjakt saknas i jaktförordningen, måste ett syfte anges för licensjakten för att frågan om det finns någon annan lämplig lösning ska kunna prövas (HFD 2016 ref 89). Samma resonemang gäller de andra rovdjuren.

Av Naturvårdsverkets förvaltningsplan för järv framgår att licensjakt är ett långsiktigt förebyggande verktyg som kan minska järvstammens täthet inom ett område och den kan därigenom bidra till att uppnå det politiska målet om toleransnivån. Detta skiljer sig från skydds jakt som istället används för att i akuta situationer förhindra allvarlig skada på renar. Skydds jakt riktar då sig vanligen mot en enskild järv som riskerar att orsaka, eller förvärra, allvarlig skada under rådande förhållanden.

⁴ Rådets direktiv 92/43/BEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

⁵ Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats.

Skadenivåerna från rovdjur i Tåssåsens sameby har beräknats med hjälp av produktionsmodellen. Mittådalens och Handölsdalens samebyar angränsar till Tåssåsen sameby och alla tre samebyarna har sina åretruntmarker inom ett område med samma typ av natur. Tätheten av järv är lika inom hela området. Förutsättningarna för skador på rennäringen är således densamma i alla tre samebyarna och skadenivåerna i Mittådalens och Handölsdalens samebyar kan därför förväntas vara på samma nivå som i Tåssåsens sameby.

Skadenivåerna inom samebyarna är på en högre nivå än den av regeringen fastställda toleransnivå för skador på renhjorden inom en sameby. Det finns därför ett behov av åtgärder för att minska skadorna på renskötseln i de tre berörda samebyarna i förhållande till toleransnivån för att underlätta tamdjurshållning. Licensjakt är ett verktyg som kan minska järvstammens täthet inom ett område och därigenom bidra till att uppnå det politiska målet om toleransnivån. Licensjakt på järv med syfte att minska skadorna i förhållande till toleransnivån för att underlätta tamdjurshållning är därför enligt Naturvårdsverkets mening befogad.

Beslutet kan bidra till att uppfylla både riksdagens övergripande och långsiktiga mål för rovdjurspolitiken samt den uppställda toleransnivån för rennäringen. Utöver detta uppfylls Naturvårdsverkets förvaltningsplan för järv om att minska förekomsten av järv i områden där populationen är som tätast samtidigt som den möjliggör utbredning av järv i andra områden.

Gynnsam bevarandestatus

Referensvärdet för järv på nationell nivå i Sverige är 600 individer vilket motsvaras av 96 föryngringar. 2019 års inventeringsresultat visar att järvpopulationen på nationell nivå har ökat och enligt den senaste inventeringen finns idag 679 vuxna järvar. Järv har därmed nått gynnsam bevarandestatus vilket är den grundläggande förutsättningen för att bedriva en begränsad populationsreglerande jakt, d.v.s. licensjakt. I tidigare vägledning⁶ anges att järvpopulationen på nationell nivå har en tillväxt på i medeltal 4,6 % och ett uttag vid legal jakt är möjlig upp till 5 % av populationen utan att populationen förväntas minska. I tabellen nedan framgår omfattningen av skyddsjakten och hur stor andel av populationen som avlivas vid skyddsjakt under de senaste 10 åren. Det årliga uttaget ur den nationella järvpopulationen under de senaste 10 åren motsvarar i medeltal 2,2 %. Ett uttag på 15 järvar i licensjakt motsvarar 2,2 % av den beräknade populationen, vilket tillsammans med den förväntade omfattningen av skyddsjakt tillsammans skulle motsvara 4,4 % av populationen. Det totala förväntade uttaget vid legal jakt skulle således ligga under den förväntade tillväxten i populationen. En licensjakt som omfattar 15 järvar med en population som ligger tydligt över referensvärdet bedöms mot denna bakgrund inte försvåra upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för arten.

⁶ NV-02872-18 Överlämnande av rätt att besluta omskyddsjakt efter järv till vissa länsstyrelser

År	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Järvar avlivad vid Skyddsjakt	5	6	9	33	22	35	12	10	3	8
Beräknad populationsstorlek	572	654	668	752	714	647	499	522	583	678
Andel avlivad vid skyddsjakt	0,9%	0,9%	1,3%	4,4%	3,1%	5,4%	2,4%	1,9%	0,5%	1,2%

Tabell utvisande antalet järvar avlivade vid skyddsjakt under åren 2010–2019 (värdet för 2019 t.o.m. 2 september)

Andra lämpliga lösningar

Licensjakt kan vara en lämplig åtgärd för att minska koncentrationen av järv inom ett område och därigenom minska skadorna på renskötseln i förhållande till toleransnivån för att underlätta tamdjurshållning. Andra sätt att minska skadorna på rennäringen i förhållande till toleransnivån i de berörda samebyarna skulle kunna vara flytt eller inhägnande av renar samt ökad bevakning av renhjordarna.

1. *Flytta renarna till våren istället för beslut om licensjakt under november december*

Under våren i kalvningstid, då skador inom renskötseln är som störst, är renarna oerhört känsliga för störningar och det vore direkt olämpligt att flytta dem under denna tid. Vajorna kalvar i regel också på samma ställe vid ungefär samma tid, år efter år. Dessa områden är särskilt lämpade för kalvning vad gäller tillgång på bete och skydd mot väder. Även om renarna skulle gå att flytta finns det järv inom hela kalvningsområdet för de aktuella samebyarna, varför detta inte skulle vara en alternativ lösning eftersom det inte finns järvfria kalvningsland att tillgå.

2. *Hägna in och utfodra renarna*

Forskning och tidigare erfarenhet visar att risken för att renar drabbas av parasiter och sjukdomar ökar drastiskt om de hålls i hägn under längre tid och detta ofta resulterar i stora förluster till följd av exempelvis nekrobacillos, en bakterie som snabbt kan spridas i en renhjord som hålls inhägnad. Vidare finns det ingen praktisk möjlighet att hägna in så stora områden som det rör sig om. För att hägn ska kunna utgöra ett effektivt skydd måste samtliga rovdjur inom dem avlivas och ett minutöst underhåll krävas för att undvika att hägnet förfaller. De effekter som detta skulle få på fjällandskapet skulle innebära enorma förluster i biologisk mångfald, på det rörliga friluftslivet, allemansrätten och åtgärden faller därmed på sin egen orimlighet.

3. *Ökad bevakning samt att mota bort järvarna under våren*

Då detta beslut syftar till att minska predationen inom specifika områden, och inte från specifika individer, bedöms skrämselfångårder ha begränsad, om ens någon, effekt till kostnaden av en stor arbetsinsats. Rent praktiskt är det också nästintill omöjligt att kunna överblicka så stora områdena som renarna rör sig i under barmarksperioden samt att kunna ingripa vid ett eventuellt järvangrepp. Denna lösning kan vara möjlig vintertid och med en väl samlad renhjord, men bedöms orealistisk i åretruntmarkerna

på barmark, vilket är den tid då den största delen av den förväntade skadan bedöms inträffa.

Mot bakgrund av ovan anser Naturvårdsverket att det inte finns någon annan lämplig lösning än licensjakt för att minska skadorna i förhållande till toleransnivåmålet samt för att underlätta tamdjurshållning i de tre berörda samebyarna.

Begränsad omfattning i förhållande till stammens storlek

Naturvårdsverket konstaterar att den svenska järvstammen har ökat under de senaste åren och bedömer att framtidsutsikterna för stammen är goda. Referensvärdet för gynnsam bevarandestatus har satts till 600 individer. Detta är en populationsnivå som inte får understigas. Ett uttag av 15 individer ur järvstammen genom licensjakt motsvarar 2,2 % av den nuvarande järvpopulationen. I genomsnitt dödas årligen 2,2 % av populationen vid skyddsjakter. Den beslutade licensjakten, tillsammans med den förväntade omfattningen av skyddsjakt, motsvarar därför 4,4 % av populationen. Med en årlig tillväxt om 4,6 % ligger således det totala förväntade uttaget vid legal jakt under den förväntade tillväxten i populationen. Ett selektivt uttag ur järvstammen, inom ett område där populationen är som tätast, medför att behovet av skyddsjakt troligen kommer att minska inom det aktuella området. Det totala uttaget ur järvpopulationen blir därför sannolikt lägre än 4,4 %. En licensjakt på 15 järvar som motsvarar 2,2 % av populationen bedöms vid en årlig tillväxt av järvstammen på 4,6 % vara av begränsad omfattning samtidigt som den förväntas ha en effekt i förhållande till syftet med jakten.

Strängt kontrollerade former

Naturvårdsverket har beslutat att bland annat följande villkor för jaktens bedrivande ska gälla. Alla som jagar järv ska vara anmälda till jaktkortsregistret. Jakten inkluderar stränga krav på skyndsamt rapportering av fällda eller påskjutna djur. Vidare krävs kontinuerlig kontroll av om tilldelning återstår i det aktuella jaktområdet. Syftet är att minimera risken för överskjutning. Besiktningsmännens kontroll av varje skott respektive fällplats säkerställer att djuren fällts i enlighet med regelverket. Besiktning av fällt djur samt att den fladda djurkroppen lämnas till SVA möjliggör en noggrann kontroll av de fällda djurens DNA, kön, ålder och hälsostatus.

Mot bakgrund av ovan anser Naturvårdsverket att licensjakten uppfyller kraven på strängt kontrollerande förhållanden.

Selektiv jakt

Järvens huvudsakliga utbredningsområde återfinns inom renskötselområdet och ren är järvens viktigaste bytesdjur. Risken för skador ökar i områden där det finns tät förekomst av järv samtidigt som det bedrivs rennäring i samma områden. Av populationsuppskattningen för järv framgår att 278 av de sammanlagt 679 vuxna järvar som finns i den svenska delen av populationen återfinns i Jämtlands län. Att jakt förläggs till det län och den del av länet där järvstammen är tätast ligger i linje med såväl propositionen *En hållbar rovdjurspolitik* (prop. 2012/13:191) som Naturvårdsverkets förvaltningsplan av vilka det framgår att jakt bör inriktas mot områden med hög koncentration av

järv. En licensjakt som tillåts inom ett begränsat område med hög koncentration av järv och problem med skador på rennäringen bedöms vara en selektiv jakt.

Jakttid

En licensjakt under november månads senare del till och med den sista december 2019 skapar förutsättningar för att en populationsreglerande effekt uppnås utan att jakten bedrivs i anslutning till järvens yngelperiod. Under järvens yngelperiod är det olämpligt att bedriva licensjakt. För de andra stora rovdjuren finns det föreskrifter som reglerar ett tidsfönster per år och per art för licensjakt. För licensjakt efter järv har ett förslag till föreskrifter skickats på remiss och tidsfönstret som föreslås är den 1 oktober till den 31 december. Till skillnad från skydds jakt, som hanterar en akut situation med risk för allvarlig skada på renar från rovdjursangrepp när det uppstår, är licensjakt ett långsiktigt förebyggande verktyg som kan minska en rovdjursstams tätthet och därigenom minska framtida skador på rennäringen. En licensjakt under november och december månad kan som förebyggande åtgärd minska skadorna på renskötseln under renarnas kalvningstid till våren.

Sammanfattning av skälen för licensjakt

För att minska koncentrationen av järv i det område där stammen är som tätast och därigenom minska skadorna på renskötseln i de tre berörda samebyarna i förhållande till toleransnivån, bedömer Naturvårdsverket att det i förevarande fall inte finns någon annan lämplig lösning än licensjakt. Den svenska järvstammen har uppnått gynnsam bevarandestams. En selektiv och strängt kontrollerad jakt av aktuell omfattning äventyrar inte upprätthållandet av denna. Beskattningen är begränsad och lämplig utifrån såväl målsättningen med jakten som stammens storlek.

Naturvårdsverket beslutar därför om licensjakt efter järv i enlighet med de villkor som framgår av detta beslut.

Beslutets verkställande och kungörelse

Beslutet förenas med ett verkställighetsförordnande då det är av stor vikt att jakten kan påbörjas under november månad. Jakten kan då bedrivas innan järvens ynglingsperiod samtidigt som risken för de skador som täta förekomster av järv orsakar på renskötseln kan minskas. Samtidigt är det viktigt att myndighetsbeslut ska kunna överklagas och överprövas. Därför bör det finnas tillräcklig tid mellan beslut och verkställandet av beslutet för att det ska vara möjligt att överklaga. Detta beslut har kunnat fattas först i november eftersom inventeringsresultatet fastställdes den 1 november och det är ett viktigt underlag för beslutet.

Beslutet ska delges med kungörelsedelgivning. Beslutet finns under överklagandetiden tillgängligt hos Naturvårdsverket på Virkesvägen 2 i Stockholm alt. Forskarens väg 5 i Östersund och på vår webbplats www.naturvardsverket.se.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Björn Risinger.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit biträdande avdelningschefen [REDACTED], föredragande, enhetscheferna [REDACTED] vilthandläggarna [REDACTED] samt viltjuristen [REDACTED]

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter

[REDACTED]

[REDACTED]

Bilagor

1. Hur beslutet överklagas
2. Karta över det område som jakten får bedrivas

Kopia till:

Länsstyrelsen i Jämtlands län
Länsstyrelsen i Dalarnas län
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Länsstyrelsen i Västerbottens län
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Tåssåsens sameby
Handölsdalens sameby
Mittådalens sameby
Organisationerna i Nationella rovdjursrådet
Naturhistoriska riksmuseet
Polismyndigheten
SVA

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.